

صدور پیام به مناسبت گردهمایی کتاب و کتابخانه - 21 / شهریور / 1374

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت گردهمایی کتاب و کتابخانه، پیامی صادر فرمودند. متن پیام مقام معظم رهبری که صبح امروز توسط حجت الاسلام والمسلمین معزی در محل کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در مشهد مقدس قرائت شده است به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ن. و القلم و ما یسطرون

نخست باید از آستان قدس رضوی برای برپا کردن این گردهمایی درباره‌ی کتابخانه و کتاب، صمیمانه سپاسگزاری کنم. این، کاری است که باید در نظام اسلامی ما زودتر و بیشتر، مورد اهتمام واقع می‌شد و از این پس نیز کارگزاران بخش‌های مربوط به کتاب و قلم و نگارش و تحقیق و تألیف، باید این سر رشته را رها نکنند و مسأله‌ی کتاب همواره یک مسأله‌ی اصلی در جمهوری اسلامی باقی بماند. و به هر روی، این مرکز مقدس که پایگاه رفیع علم و دین بوده و هست، یکی از با صلاحیت‌ترین مراکز برای اهتمام به کار کتاب و کتابخانه است.

حقیقت آن است که کتاب یکی از ارزشمندترین فراورده‌های بشری و گنجینه‌ی بزرگترین ثروت‌های بشر یعنی دانش و تحقیق است. دین و دنیای بشر و جسم و جان انسان، به برکت کتاب تأمین و تغذیه می‌شود و فرایند کمال بشری بوسیله‌ی کتاب تحقق می‌یابد. کتاب، مادر تمدنها و نیز عصاره‌ی آنهاست، و بشر با پدید آوردن کتاب، درس‌های بیشماری را که در کتاب تکوین بدو آموخته شده، گرد می‌آورد و در محیط بشری، منتشر می‌سازد و بدینگونه روز به روز گنجینه‌ی ثروت بشری، غنای بیشتر می‌یابد.

با این همه در میان انسانها بسیاری کسانی که نه تنها بر این خزانه‌ی لایزال چیزی نمی‌افزایند، بلکه از آن بهره نیز نمی‌برند. بی‌سوادی یابی معرفتی نسبت به ارزش کتاب و رغبتی به بهره بردن از آن یا دسترسی نداشتن به آن، از عوامل این حرمان عظیم و این خسارت بزرگ‌اند. نباید شك کرد در این که همینها نیز به نوبه‌ی خود معلول عوامل اجتماعی و سیاسی و فرهنگی است.

از این رو بی‌تردید باید گفت که کم‌رغبتی نسبی به مطالعه‌ی کتاب در کشور ما نتیجه‌ی کوتاهی‌هایی است که در دوران حاکمیت رژیم‌های فاسد و وابسته، در این مورد شده است.

پس از پیروزی انقلاب آمار تولید و نشر و ضبط و خواندن کتاب در کشور ما به طور چشمگیر بالا رفته است ولی آنچه اکنون داریم در برابر آنچه شایسته‌ی ملت بزرگ و پرتوان و هوشمند ما است، بسی کم و ناچیز است. بدیهی است که خصلتهای ملی به کندی دگرگون می‌شود و در راه بهبود بخشیدن به آن، به تلاش دراز مدت نیاز است. بی‌شك هر تلاشی در این راه از نظر دین مبین اسلام، جهاد و مقدس و دارای پاداش و ثواب دنیوی و اخروی است.

یکی از افتخارات دنیای اسلام و بویژه ایران مسلمان آن است که در طول زندگی هزار و چهارصدساله‌ی خود سهمی بزرگ در پیدایش مجموع فراورده‌های مکتوب بشر داشته و نوشته‌های مسلمانان، در هنگامی که دنیای مسیحی در دوران سیاه قرون وسطای خود می‌زیست، چون خورشیدی بر فکر و ذهن و حیات آنان تابیده و موجب عبور آنان دوران سهمگین شده است. امروز گویا بخشی از میراث اسلامی آن دوره‌ها ناشناخته و ناپیدا است. اگرچه در حمله‌های مغول و تیمور و جنگ‌های داخلی پادشاهان ایران، بی‌شك برخی از آنها نابود شده ولی بی‌شك برخی هم در گوشه و کنار جهان هست که باید آن را شناخت و بدان دسترسی یافت. این یکی از وظایف بزرگ همه‌ی کسانی است که بگونه‌ی با مسأله‌ی کتاب سر و کار دارند و امید است که شاهد تلاش مسؤولانه‌ی آنان و نتایج شیرین آن باشیم.

نگهداری نسخه‌های رو به نابودی - که متأسفانه در کتابخانه‌های اسلامی کشورهای آسیا و آفریقا فراوان است - و تکثیر نسخه‌های یگانه و جلوگیری از رבוته شدن گنجینه‌های کمیاب و نگاشته‌های ارزشمند از کتابخانه‌ی

کشورهای اسلامی و جلوگیری از بیرون بردن آنها از دسترس صاحبان آن، نیز در شمار وظایف حتمی و پراهمیتی است که لحظه‌ای نباید در آن کوتاهی روا داشته شود.

برای بهتر گزاردن این تکلیف، شایسته است که میان کتابخانه‌های کشور و کشورهای اسلامی پیوندی کارساز پدید آید و همکاری در همه‌ی زمینه‌ها به غنای همگی و پیش بردن کارهای مشترک، کمک کند.

همگانی کردن کتاب از راه گسترش زنجیره‌ی کتابخانه‌های عمومی در هر گوشه و کنار کشور همراه با فراهم‌سازی زمینه‌ی لازم برای همگانی کردن کتابخوانی و معرفی کتابهای خوب و پدید آوردن نوشته‌های فراوان در همه‌ی موضوعهای مورد نیاز و مورد علاقه وظیفه‌ی بزرگ دیگری است که امید است بیش از آنچه که تا کنون شده، بگونه‌ی پیگیر انجام گیرد.

از خداوند متعال توفیق شما عزیزان و همه‌ی دست‌اندرکاران را مسألت کرده و امیدوارم این تلاش مبارک منظور نظر حضرت بقیه الله ارواحنا فداه قرار گیرد.

سید علی خامنه‌ای